

Broj: 04/1,03/11-05-300/08
Sarajevo, 10. 7. 2008. godine

Kolegiju obaju domova Parlamentarne skupštine BiH

Povjerenstvu za vanjske poslove Zastupničkog doma PSBiH

Povjerenstvu za vanjsku i trgovinsku politiku, carine, promet i veze Doma naroda PSBiH

Izaslanstvu u Parlamentarnoj skupštini Vijeća Europe

Kolegiju Tajništva PSBiH

**IZVJEŠĆE O TREĆEM DIJELU REDOVITOG ZASJEDANJA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE
VIJEĆA EUROPE, Strasbourg, 23-27. lipnja 2008. godine**

Treći dio redovitog zasjedanja Parlamentarne skupštine Vijeća Europe održan je u Strasbourgu od 23. do 27. lipnja 2008. Na zasjedanju je sudjelovalo stalno Izaslanstvo Parlamentarne skupštine BiH, u sastavu:

1. Bakir Izetbegović, predsjedatelj Izaslanstva,
2. Milica Marković, članica Izaslanstva,
3. Azra Hadžiahmetović, članica Izaslanstva,
4. Mladen Ivanić, član Izaslanstva,
5. Mirjana Malić, zamjenica člana Izaslanstva,
6. Edina Hrnjić, tajnica Izaslanstva,
7. Adnan Bešić, prevoditelj.

Glavne teme lipanjskog zasjedanja PSVE-a bile su: *Izvešće o aktivnostima Ureda i Stalnog komiteta (uključujući izvješća o promatranju izbora u Gruziji i Makedoniji), Borba protiv onečišćenja Crnog mora, Europska banka za obnovu i razvoj: glavni partner za promjene u tranzicijskim zemljama, Posebna cjelodnevna rasprava o stanju demokracije u Europi, Rasprava o situaciji u Kini, Funkcioniranje demokratskih institucija u Turskoj, Aktivnosti Međunarodnog komiteta Crvenog križa, Prevencija prvog oblika nasilja nad djecom: napuštanje po rođenju.*

Otvarajući lipanjsko zasjedanje PSVE-a, predsjednik Parlamentarne skupštine Vijeća Europe, g. Lluís Maria de Puig, govorio je o neodvojivosti ekonomskih, poljoprivrednih i pitanja zaštite okoliša od temeljnih ciljeva Vijeća Europe. Baveći se tim pitanjima, Vijeće Europe, kako je rekao g. De Puig, ne mijenja pravac djelovanja, pri čemu je bitno shvatiti koliko su blisko povezani svi aspekti ljudskog života i funkcioniranje društva s ljudskim pravima. Ovdje se radi o širenju vidika i bavljenju problemima u njihovoj cjelokupnoj složenosti u svrhu što bolje zaštite ljudskih prava. Jer, kako je istaknuo g. De Puig, pravo na prehranu, odjeću i smještaj - temeljna su ljudska prava, kao što su to i pravo na rad i socijalnu skrb i život u zdravom okolišu. Dalje je istaknuo da model Vijeća Europe postaje sve atraktivniji i u drugim dijelovima svijeta. U vezi s tim, posebno je naglasio potrebu jačanja procesa suradnje u mediteranskom bazenu, koji predstavlja kolijevku europske civilizacije. Međunarodni parlamentarizam trenutačno doživljava procvat - ostali međunarodni parlamenti u velikoj mjeri slijede iste ciljeve kao i Vijeće Europe, štiteći ljudska

prava i pluralističku demokraciju. Iz tog je razloga g. De Puig izrazio opredjeljenje za intenziviranjem suradnje s kojim od tih parlamenata tijekom svoga mandata, te je u tom smislu posebice spomenuo jačanje suradnje s Latinoameričkim parlamentom. Predsjednik PSVE-a dalje je spomenuo nekoliko problema s kojima se susreću zemlje članice Vijeća Europe, počevši od Jugoistočne Europe. Prvi problem odnosi se na podijeljenost Euope po pitanju statusa Kosova. Nadalje, izrazio je nadu da će dihotomija između europske budućnosti i mračne prošlosti u Srbiji biti prevladana u korist građana Srbije koji ne zaslužuju izolaciju. Sljedeće pitanje koje je g. De Puig posebice naglasio odnosi se na funkcioniranje demokratskih institucija u Turskoj. Istaknuo je kako turske institucije trebaju biti odgovorne za rješavanje sporova demokratskim putem i u skladu s vrijednostima Vijeća Europe, dok je, s druge strane, Turskoj potrebno pružiti jasnu i nedvojbenu europsku perspektivu. Osvrnuo se i na pitanja izbora u Armeniji i Azerbajdžanu, te izrazio zabrinutost zbog situacije u Gruziji uz nadu da će Cipar postati model za ponovno ujedinjenje za dobrobit i prosperitetnu budućnost svih stanovnika otoka. Posebice je spomenuo Rusiju za koju, kako je rekao, ima velika očekivanja, te je pozdravio napore koje poduzima novi ruski predsjednik, g. Medvedev, u kreiranju "slobodnog društva" i promicanju novog sporazuma koji su potpisali Rusija, EU i SAD.

Prvoga dana zasjedanja sudionicima se obratio i g. Carl Bildt, ministar vanjskih poslova Kraljevine Švedske i predsjedatelj Komiteta ministara Vijeća Europe. U svome obraćanju g. Bildt je izjavio da ukoliko se ne mogu zaštititi ljudska prava i demokracija u zemljama članicama, društva riskiraju da prije ili kasnije potonu u konfrontacije. Govoreći o prioritetima švedskog predsjedanja Vijećem Europe, na prvom je mjestu naveo provedbu odluke iz Varšave o usredotočavanju na prava europskih građana. Također je istaknuo kako vlade i parlamentarci 47 zemalja članica VE dijele kolektivnu odgovornost za funkcioniranje Europskog suda za ljudska prava.

Drugi dan zasjedanja obilježen je raspravom o Europskoj banci za obnovu i razvoj (EBRD), kao glavnom partneru za promjene u tranzicijskim zemljama. Skupština je pozdravila odlične rezultate EBRD-a postignute u financijskoj 2007. godini, usprkos turbulentnoj situaciji na svjetskom financijskom tržištu i činjenici da EBRD uglavnom djeluje u zemljama s višim rizikom. Usvojenom rezolucijom Skupština je pozdravila odluku EBRD-a da veliki dio svoga profita uloži u zemlje kojima su najpotrebnija ulaganja, dajući pritom prvenstvo malim i srednjim poduzećima i poduzetnicima.

U sklopu ove rasprave, Skupštini se obratila i gđa Azra Hadžiahmetović i istaknula da je za Parlamentarnu skupštinu Vijeća Europe osobito bitna debata o EBRD-u, jer u širokoj lepezi ljudskih prava, jedno od ključnih pripada i pravu na razvoj, koje izravno korespondira aktivnostima EBRD-a. Gđa Hadžiahmetović također je naglasila važnost nove orijentacije EBRD-a prema većoj ekonomskoj i socijalnoj koheziji, kao i visok osjećaj za prioritete u selektivnim područjima važnim za tranzicijski i razvojni proces. Pozitivnim je ocijenila što su pitanja energije i hrane sastavni dio rada EBRD-a, osobito ako se ima u vidu stupanj osjetljivosti tranzicijskih zemalja na promjene u okružju. U vezi s time, potrebno je da EBRD, zajedno s drugim institucijama, radi na pronalaženju alternativnih rješenja. Kako je dio tranzicijskih zemalja u procesu približavanja članstvu u EU, aktivnosti EBRD-a trebaju biti stavljene u kontekst konkurentnosti europske ekonomije i postizanja ciljeva iz Lisabonske agende. Zajedno s Europskom investicijskom bankom, Razvojnou bankom Vijeća Europe i drugim institucijama, EBRD može odigrati ključnu ulogu u profiliranju buduće pozicije europske ekonomije u globalnoj ekonomiji. Tri zemljopisne skupine, u koje su, sa stajališta aktivnosti EBRD-a, svrstane zemlje klijenti, mogu biti i osnova za regionalni pristup u operacijama i budućem angažmanu EBRD-a. Gđa Hadžiahmetović podsjetila je nazočne na tri ekonomske inicijative Pakta stabilnosti u Jugoistočnoj Europi: 1. liberalizacija trgovine (sada aranžman CEFTA), 2. jedinstveno energetske tržište kroz Atinski memorandum i 3. Investment Compact. Osobito je važnom ocijenila potrebu za profiliranjem regije koja će biti atraktivnija za ulaganja. Na kraju je spomenula kako BiH naročito cijeni dosadašnji angažman EBRD-a, koji je od potpisivanja Daytonskog mirovnog sporazuma najprije bio koncentriran na urgentnu obnovu infrastrukture, razvoj financijskog sektora sve do širokih operacija u poslovnom sektoru kroz programe TAM (Zaokret u upravljanju poduzećima) i BAS (Poslovne savjetodavne usluge). Uz to, EBRD je imao važnu ulogu u mobilizaciji sredstava za sufinansiranje i grantove, što je rezultiralo da ukupna vrijednost projekata u BiH u vezi s investicijama EBRD-a iznosi 938

milijuna eura. Kako je BiH ušla u najosjetljiviju fazu pretvorbe, kontinuirani ekonomski napredak ovisit će o načinu suočavanja s trima ključnim izazovima koji se tiču ustavne reforme, ubrzanja procesa privatizacije i osiguravanja dugoročne ekonomske stabilnosti. U tom smislu je od posebne važnosti realizacija strategije EBRD-a za BiH do 2011. Očekuje se da će se Banka usredotočiti na područja infrastrukture (promet i energetika), financijskog sektora (potpora malim i srednjim poduzećima) i sektora poduzetništva. Na kraju izlaganja gđa. Hadžiahmetović još jednom je naglasila važnost angažmana EBRD-a i izrazila očekivanje da će EBRD igrati posebnu ulogu u uspješnom okončanju tranzicije i poboljšanju ekonomskih performansi u zemljama na putu k članstvu EU. „Bosna i Hercegovina računa na EBRD kao posebno važnu instituciju u tom procesu“, zaključila je gđa Hadžiahmetović.

Najznačajnija rasprava lipanjskog zasjedanja PSVE-a je cjelodnevna posebna rasprava o stanju demokracije u Europi. Raspravom su obuhvaćene tri različite pod teme: 1. Posebni izazovi s kojima se suočavaju europske demokracije: slučaj različitosti i migracija, 2. Mjere za unapređenje demokratske participacije migranata i 3. Funkcioniranje demokratskih institucija u Europi i napredak parlamentarne procedure praćenja. Parlamentarci su naglasili potrebu za postizanjem ravnoteže između poštovanja različitosti i potrebe za integracijom migranata. Skupština je također raspravljala o mogućim mjerama i pozvala je zemlje članice da odobre pravo glasovanja i kandidiranja na lokalnim i regionalnim izborima migrantima koji borave u zemlji pet godina ili manje, a koje bi svakako trebalo ohrabrivati da uče jezik zemlje u kojoj borave. Raspravljajući o funkcioniranju demokratskih institucija u Europi i napretku procedure praćenja, parlamentarci su se bavili analizom stanja u 11 zemalja koje se trenutačno nalaze pod procedurom praćenja PSVE-a (Albanija, Armenija, Azerbajdžan, Bosna i Hercegovina, Gruzija, Moldavija, Monako, Crna Gora, Ruska Federacija, Srbija i Ukrajina). U zadnjem godišnjem izvješću Komiteta za praćenje PSVE-a, kojim je obuhvaćeno razdoblje od travnja 2007. do lipnja 2008. godine, Komitet za praćenje istaknuo je napretke i nedostatke u područjima koja utječu na demokratski razvoj ovih zemalja: odvajanje ovlasti i uloga parlamenata, izbori i reforma izbornog zakona, političke stranke i njihovo financiranje, borba protiv korupcije, medijski pluralizam i lokalna i regionalna samouprava. Usvojena je i Rezolucija o funkcioniranju demokratskih institucija u Europi i napretku parlamentarne procedure praćenja, u kojoj se, između ostaloga, navodi da je u Bosni i Hercegovini potrebna ustavna reforma kako bi se osiguralo učinkovito odvajanje ovlasti i funkcioniranje demokratskih institucija. U tom smislu od iznimne je važnosti pomoć koju nudi Venecijanska komisija zemljama kojima je potrebna ustavna reforma. Kada je riječ o reformama u području izbornih zakona, Parlamentarna skupština Vijeća Europe pozdravila je spuštanje izbornog praga u zemljama pod monitoringom i, između ostalih, spuštanje toga praga u BiH na 3%.

U usvojenoj Rezoluciji o funkcioniranju demokratskih institucija u Europi i napretku parlamentarne procedure praćenja uz ostalo se navodi da je u Bosni i Hercegovini potrebna ustavna reforma kako bi se osigurala učinkovito separiranje ovlasti i funkcioniranje demokratskih institucija. U području lokalne i regionalne demokracije, Parlamentarna skupština VE ističe kako u mnogim zemljama pod monitoringom, kao i u onim uključenim u poslijemonitoring dijalog, moraju biti ubrzane reforme koje se odnose na decentralizaciju. U tom je kontekstu posebice naglašeno kako nedostatak jasnog prijenosa ovlasti na lokalne vlasti predstavlja prepreku učinkovitoj decentralizaciji u BiH, što je slučaj i u Armeniji, Moldaviji, Srbiji i Azerbajdžanu. Osim toga, prihodi koji se prenose na lokalne vlasti često se neravnomjerno raspoređuju.

Na temelju izvješća Komiteta za praćenje, Parlamentarna skupština VE pozvala je državne parlamente da iskoriste ova izvješća kao osnovu za raspravu o ispunjavanju obveza prema VE, da promiču izvršenje presuda Suda za ljudska prava usvajanjem odgovarajućih zakona i svojom nadzornom ulogom nad vladinim akcijama, te uspostave državne mehanizme kojima će se osigurati poduzimanje odgovarajućih akcija nakon nalaza tijela za praćenje Vijeća Europe.

U sklopu ove rasprave nazočnima se obratio i g. Bakir Izetbegović, koji je ukazao na glavne probleme koji usporavaju razvoj demokracije u BiH i na mogućnosti njihova rješavanja. U tom smislu je za glavna opterećenja naveo: komunističku prošlost, fizičko uništavanje zemlje ratom koji je proizveo segregaciju bh. društva, nepovjerenje među narodima, težnju za dominacijom na teritoriju na kojem žive većinski narodi, kriminal i korupciju. Napomenuo je da je Daytonski mirovni

sporazum, premda je zaustavio rat, uspostavio nefunkcionalan državni aparat kojem su potrebne stalne intervencije OHR-a i međunarodne zajednice. Ipak, g. Izetbegović smatra kako izgradnja demokracije u BiH ide u pozitivnom smjeru, te je za primjere naveo prestanak napada na povratnike, mirno provođenje izbora, slobodu medija te borbu protiv kriminala. Građani Bosne i Hercegovine žele mir i opredijeljeni su za europsku budućnost. Iznio je mišljenje kako je za ubrzanje pozitivnih procesa potrebno ispunjavanje ranije preuzetih obveza i usvajanje novih reformi. Učinci etničkog čišćenja i segregacije bh. društva mogli bi biti umanjeni provedbom Aneksa 7. i Odluke Ustavnog suda BiH o konstitutivnosti naroda na cijelom teritoriju BiH. Gospodin Izetbegović mišljenja je kako je priča o stanju demokracije apsurdna ukoliko je ljudima uskraćena mogućnost povratka u svoje domove i sudjelovanja u formiranju vlasti. Na taj se način krše Ustav i odluke OHR-a. Najvažnijom reformom u BiH ocijenio je ustavnu reformu koja bi otvorila put ostalim reformama, ali i ubrzala put k EU. Na kraju izlaganja, pozivajući se na Memorandum izvjestitelja po ovoj točki dnevnoga reda kojim se tretira reforma javnog rtv sustava, g. Izetbegović informirao je nazočne da je presudom Ustavnog suda Federacije BiH, kojom je odbijen zahtjev Kluba hrvatskog naroda za kanal na hrvatskom jeziku, deblokirano rješavanje pitanja entitetskog javnog rtv servisa i otvorena mogućnost za uspostavu jedinstvenog javnog RTV sustava s menadžmentom na državnoj razini, sukladno zahtjevu iz točke 178. navedenoga Memoranduma.

Od važnijih rasprava lipanjskog zasjedanja, izdvajamo i raspravu o sprečavanju napuštanja djece nakon rođenja. Glede ovoga problema je Skupština pozvala zemlje članice da izrade proaktivnu politiku za sprečavanje napuštanja novorođenčadi i preporučila prenatalnu i postnatalnu medicinsku i socijalnu potporu te odgovarajuću financijsku pomoć trudnicama i očevima. Usvojenom rezolucijom PSVE iznosi stajalište kako poštovanje prava djece da žive sa svojim obiteljima i znaju svoje podrijetlo jest nepovredivo načelo koje mora biti uključeno u sve obiteljske politike. Skupština je također preporučila obvezatnu besplatnu registraciju novorođenčadi i transparentne procedure za davanje djece na posvajanje.

U vezi s Nacrtom izvješća Komiteta za praćenje PSVE-a o Bosni i Hercegovini, koji će se naći na dnevnom redu Parlamentarne skupštine Vijeća Europe na listopadskom zasjedanju, predsjedatelj Izaslanstva g. Bakir Izetbegović uručio je koizvjestiteljima Komiteta komentare članova Izaslanstva na spomenuti Nacrt izvješća. Koizvjestitelji Çavuşoğlu i Sasi razmatrat će komentare i ažurirati Nacrt izvješća nakon posjeta Bosni i Hercegovini predviđenog za kraj kolovoza 2008. godine.

Pripremila: Edina Hrnjić

Odobrio: Bakir Izetbegović

Tajnica Izaslanstva

Predsjedatelj Izaslanstva

Prilog: Rezolucija 1619 (2008)

Dostaviti:

- Naslovu
- Odjelu za informacije i dokumentaciju
- Ministarstvu vanjskih poslova BiH
- a/a